

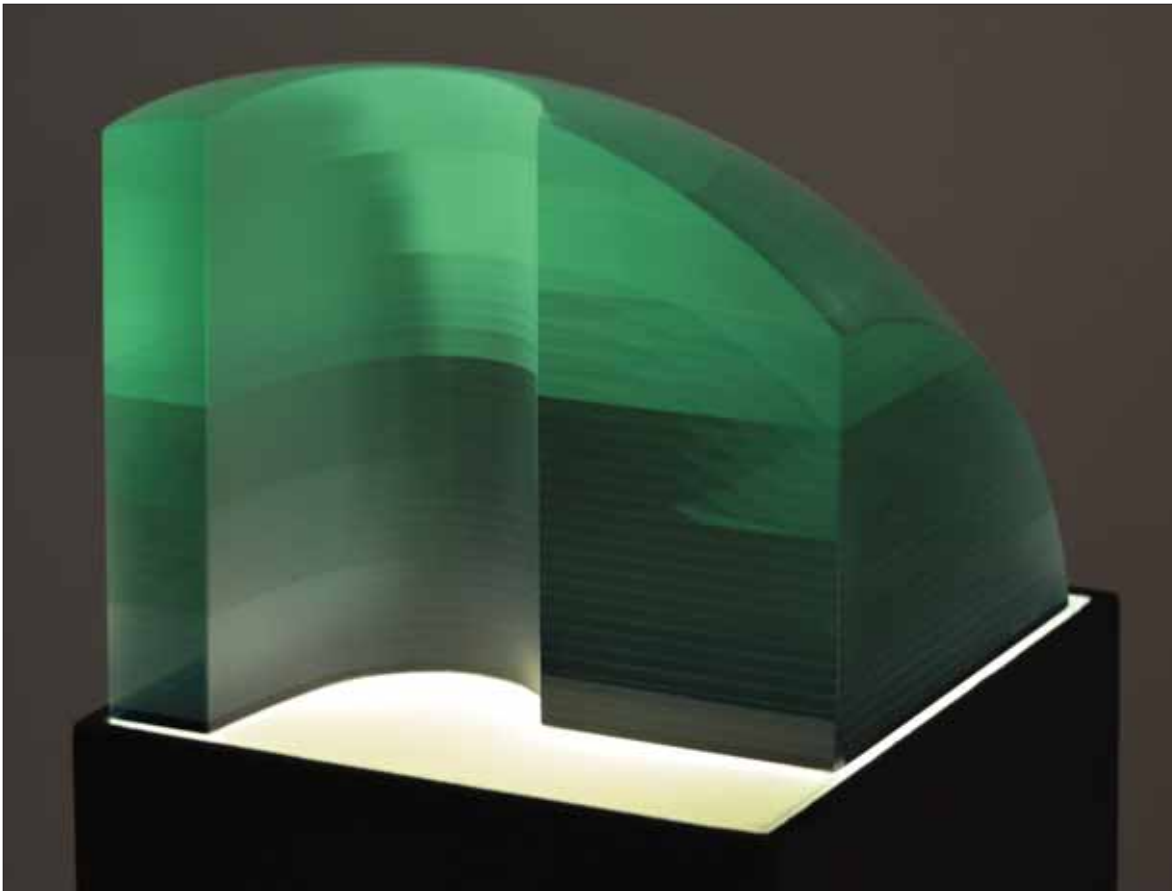
Laudáció Bohus Zoltán üvegművész akadémiai székfoglalójához

■ Az üveg túlhűtött, szilárdra dermedt olvadék, amelyben a hűtés folyamán – szemben a kristályokkal – nem képződik lényeges tulajdonságváltozás. Ez azt jelenti, hogy az üvegnek a pontos olvadáspontja és dermedéspontja nem meghatározható, csupán a lágyulás fokozatai és ugyanígy a dermedés fokozatai követhetők. Létezik egy átalakulási folyamat, mely során a folyadékállapot fokozatosan megdermed. Az üvegeket elegyből – egyszerűbben: anyagkeverékből olvasztják.

Az anyagkeverék összetételéből, szemcseméretétől függően, nagyon sokféle eredmény lehetséges. A felmelegítéssel egyúttal a hűtés folyamatát is meghatározzák.

Mint keramikus az üvegekkel két formában találkozom; egyszer mint a cserépfelületre olvasztott mázzal, máskor mint a cserépben alkalmazott üvegfázissal. A túlhévítt agyag üveggé olvad.

A fentiekből talán érthető, miért beszélünk mind

Bohus Zoltán:
Ezüst kupola /
Zoltán Bohus:
Silver Dome
[2012] üveg,
ragasztott, csiszolt,
polírozott, részben
selyem-matt /
glass, laminated,
ground, polished,
partly silky matte
[21x35x35cm]

Bohus Zoltán:
Titkos tárgy /
Zoltán Bohus:
Secret Object
 [2009]

*üveg, ragasztott,
 csiszolt, polírozott /
 glass, laminated,
 ground, polished*
 [35x26x15cm]

az üvegről, mind a kerámiáról a szilikátok tartományában. A szilikátipar a második világháború után vált vezető iparággyá, sajátos tulajdonságainak és korlátlan nyersanyagforrásainak köszönhetően. A szilikátkémiai kutatások ezt a sokáig mostohán kezelt területet feltérképezték, és ma a szilikátermékeket a számítógépekig, az építésztől a tárgyazonáig mindenütt alkalmazzák.

Ennek eredménye a művészetben is robbanásszerűen jelentkezett. Az oktatásban is felismerték ennek jelentőségét, és ma a legtöbb intézményben szilikát

szakon oktatják az üveges, a keramikus és a betonos szakmákat. Így nevezik szilikát szaknak a magyar felsőoktatásban is, egész pontosan a Magyar Iparművészeti Főiskolán/Egyetemen (mostani neve Moholy-Nagy Művészeti Egyetem) – 1964 óta.

Ezen a szakon évtizedek óta dolgozom együtt Bohus Zoltánnal, így közelről ismerem fejlődését, eredményeit, reakcióit a folyamatosan kívülről és felülről elrendelt változásokkal kapcsolatban. Együttműködésünk időszaka bonyolult és változatos volt, együtt értük meg és harcoltuk végig – szó szerint harcoltuk – az összes átmeneti időszakot. A változások egyaránt érintették az oktatási munkánkat és az egyéni művészeti tevékenységünket is.

Meghaladná a laudáció terjedelmét, ha belefognék a körülmények elemzésébe, jóllehet bizonyos alkotások bemutatásakor fontos lehet, mert a kelet-közép-európai és a magyar alkotók kényszerpályáit a nyugati művészek nem értik. Ott úgy fogadják az innen érkező művészeket, mint ha nekik mind az anyag, szerszám, technológia ugyanolyan természetesen elérhető lenne, mint az ott élőknek. A hátrányoknak természetesen van jó oldaluk is, ugyanis az itt alkotó művészek a hiányból erényt kovácsoltak, és ezzel sajátos hangvételű, leleményes technikájú alkotások születtek.

Ez jellemzi Bohus Zoltán pályáját is. Rendkívüli technikai készsége, fáradhatatlan szorgalma és türelme, olthatatlan kíváncsisága, finom anyag- és arányérzéke átsegítette azokon a buktatókon, amelyek a hiánygazdaság jellegéből következtek. Olyannyira sikerült ez a törekvése, hogy megújította a magyar szobrászatot, és nemzetközi mércével mérve a legnagyobbak között tartják őt számon.

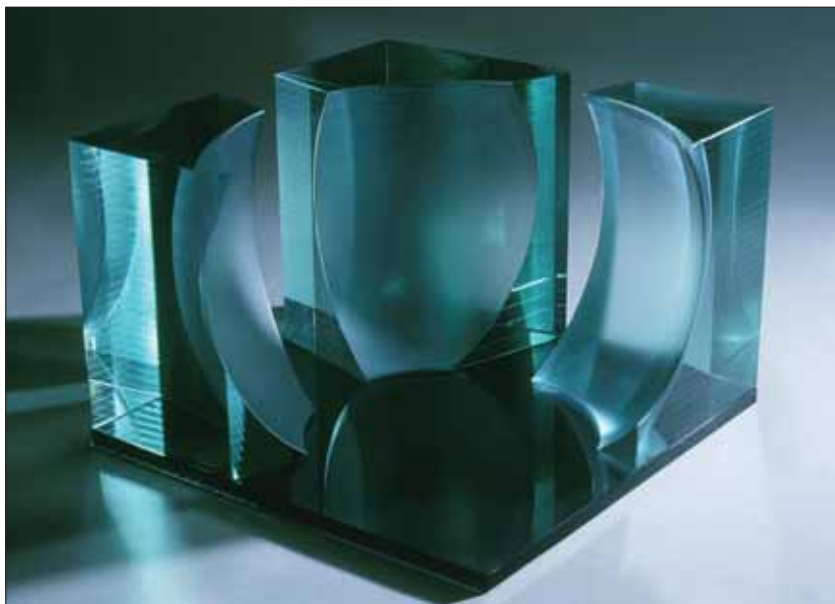
Endrődön született és Békéscsabán érettségizett. A Magyar Iparművészeti Főiskolán 1961-ben a díszítőfestő szakon kezdte meg tanulmányait. Mestere Z. Gács György lett, aki abban az időben már üveggel foglalkozott: üvegfestészettel. 1965-ben indult önálló üvegtervező szak a szilikátipari tanszék keretében. Ekkor Bohus az üvegtechnológiák tanulmányozására helyezte a hangsúlyt és az anyagban rejlő kifejezési lehetőségekkel kísérletezett. Háromdimenziós alakzatokat készített üvegből, miközben megismerte az átlátszó, a fénysugarakat eltérítő, megtörő tulajdon-

ságát. Kihasználta azt a paradoxont, hogy üvegből ugyan határozott téri formát alakított, az átlátszóság és fénytörés miatt mégis másnak mutatta magát, mint amilyen az valójában volt. Ezen az úton haladva jutott el a csiszolt formákhoz, melyekben megtalálta a számára legkedvesebb kifejezési eszközt, a formákon belülről kisugárzó geometrikus világot. Ezzel teljesen új szobrászatot teremtett, amely az ő sajátja, az ő védjegye.

En nagyon nagyra értékelem munkásságát, melyet éppen most Kossuth-díjjal jutalmaztak. Bohus a magyar szobrászat megújítója, a Magyar Művészeti Akadémia büszkén vállalhatja tagjai között.

SCHRAMMEL IMRE
keramikusművész

A Magyar Iparművészet a budapesti Benczúr Házban 2014. április 4-én elhangzott laudáció közlésével szeretne gratulálni Bohus Zoltán kitiüntetéséhez. További eredményes alkotómunkát és sikereket kívánunk! (A szerk.)

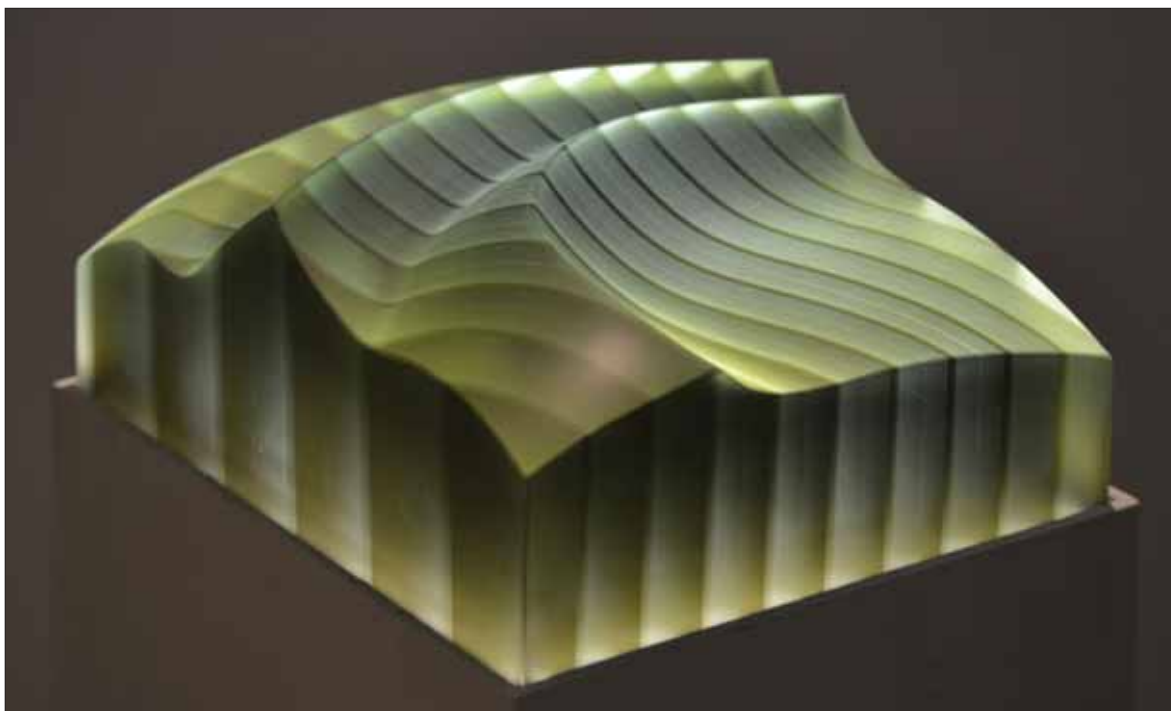
Fotó: Bohus Zoltán

**Bohus Zoltán: Üres tér /
Zoltán Bohus:
Empty Space**
[2001]

*üveg, ragasztott,
csiszolt, polírozott /
glass, laminated,
ground, polished*
[20x30x30cm]

**Bohus Zoltán: Dűnék /
Zoltán Bohus: Dunes**
[2014]

*üveg, ragasztott,
csiszolt, selyem-matt /
glass, laminated,
ground, polished,
silky matte*
[15x34x28cm]

Fotó: Bohus Zoltán